

Organizata Jo-qeveritare Emancipimi Civil Ma Ndryshe
EC MA NDRYSHE

kyri / k...
EC ashtu... me tiparë të veçanta në dy aspektet eja, lokum geografik dhe dy, qasja ndaj
qashtjeve. E kështu në Prizren dhe Prishtinë, organizata përdor qasja antropologjike në hulumtimin dhe
thvillim të politikave. Si rezultat, produktet e qashtjeve kanë arritur një nivel kredibiliteti poshtë të nivelin
me burimin e problemeve në sipërfaqe të ma. Për më tepër, organizata trajton qashtje të
veçanta tematike, si identifikimi oras, politikat kulturore dhe të ngjashme, në mbledhjen e njërës për nga
organizatat tjera në Kosovë. Komponenta e hulumtimit e EC kontingjent me sukses me arritjet në
nivel komuniteti (grassroots), dhe kështu raport ndërvetshëm. Përmes aktivitetit në nivel komuniteti,
organizata rregullisht komunikon me grupet e komunitetit duke nisur për qashtjet, nevojat dhe
problemet e tyre priprare, të cilat e qashtjeve komponentën e hulumtimit. Këtu praktikë mundësojë
vendosjen e një agjende të veprimit të cilës vjen nga poshtë, ndërsa paralellisht sigurohet përfshirja e
politikëbërësve në një debat konstruktiv dhe të mirë-informuar. Kjo qasje mundësoi pjesëmarrje me të
gjërë qytetare dhe një proces më të gjithëpërfshirës të politikëbërjes.

Një numër i gjorësive të mundshme tjera, institucionale dhe politike kanë nisur në qeverisjen lokale
në Kosovë. Në mesin e tyre, ndër më të rëndësishmet janë reforma e qeverisjes lokale, të cilin i
detyrimeve të planifikimit dhe shërbimit lokal, bashkëpunimi dhe mbledhja raporti si dhe legalizimi i
ndërrimeve të leje. Të gjitha këto përpjekje e qashtje EC me një qasje të re strategjike që synon të
mobilizojë dhe orientojë resurset ekonomike dhe të ardhshme të tërësisht komunikimin mes
komunitetit dhe qeverisë lokale. EC do të ketë orientim të
tërësisht komunitar, e cilës do të sigurojë pjesëmarrje të
njemenditë qytetare në vendimtarë dhe vlerësimet. Shërbimet e EC duke
reflektuar në punën e vjetër të EC në Kosovë. Misioni i organizatës
do të jetë EC angazhimi të cilës do të sigurojë qashtjeve të cilës ndër organizatën të
mbledhjet të komunitetit demokratike të institucioneve dhe përsurim të jetës kulturore në qendrat
kryesore të Kosovës, me fokus në Prizren dhe Prishtinë. Ndërsa vlerat të cilës e udhëheqin punën e
organizatës janë: paanshëritë, aktiviteti, shëndeti drejt rezultateve dhe komunitet bazë e veprimit.

EC MA NDRYSHE PLANI I PUNËS 2018

Qëllimet strategjike dhe Prioritetet
Planit Strategjik i EC janë të ndërveprimit me të qëllime strategjike të cilës Qëndra vetes kanë objektivat
strategjike që përfshijnë të cilës me të mëdha se si do të përfshijë dhe të arrijë EC misionin dhe
vizionin e saj, respektivisht:

- Qëllimi Strategjik 1 – Rritja e mundësive dhe njohuritë për të përfshijë qytetarët
 - Objektiva Strategjike 1.1 – Rritja të pranishëm të EC në komunitetet ashtu që të avancojmë njohuritë tona, të cilës promovim aktivizimin dhe mobilizimin qytetar
 - Objektiva Strategjike 1.2 – Përfshirja e angazhimit, me fokus në Prizren dhe Prishtinë.
- Qëllimi Strategjik 2 – Rëptim dhe avullim me të cilës me njohuritë të cilës përfshijë qytetarët për përmirësimin e kualitetit të jetës së qytetareve
 - Objektiva Strategjike 2.1 – Ndërvetprim me institucionet lokale që të sigurojë marrëdhënie të shëndoshë me të cilës përfshijë dhe institucionet lokale
 - Objektiva Strategjike 2.2 – Rritje e kompetencave dhe të cilës përfshijë qytetarët
 - Objektiva Strategjike 2.3 – Rritje e ndikimit përmes bashkëpunimit të cilës me grupet të cilës përfshijë komunitet për të transmetuar mesazhin e saj

Rr. Saraçët 5, 20000/Prizren ~ Bulevardi Nënë Tereza H30 B1 Nr. 5, 10000/Prishtinë
www.ecmandryshe.org ~ info@ecmandryshe.org ~ 038-224-967 & 029-222-771

Hyrje / Kontekst

EC është organizatë me tipare të veçanta në dy aspekte: një, fokusi gjeografik dhe dy, qasja ndaj çështjeve. E bazuar në Prizren dhe Prishtinë, organizata përdor qasje antropologjike në hulumtimin dhe zhvillim të politikave. Si rezultat, produktet e politikave kanë arritur një nivel kredibiliteti pasi që merren me burimin e problemeve më shpesh se me simptomat. Për më tepër, organizata trajton çështje të veçanta tematike, si planifikimi urban, politikat kulturore dhe të ngjashme, që mbulohen shumë pak nga organizatat tjera në Kosovë. Komponenta e hulumtimeve e EC kombinohet me sukses me aktivizmin në nivel komuniteti (grassroots), duke krijuar raport ndërvarësie. Përmes aktivizmit në nivel komuniteti, organizata rregullisht komunikon me grupet e komunitetit duke mësuar për çështjet, nevojat dhe problemet e tyre prioritare, të cilat e ushqejnë komponentën e hulumtimit. Këto praktika mundësojnë vendosjen e një agjende të veprimit ku idetë vijnë nga poshtë, ndërsa paralelisht sigurohet përfshirja e politikëbërësve në një debat konstruktiv dhe të mirë-informuar. Kjo qasje mundëson pjesëmarrje më të gjerë qytetare dhe një proces solid dhe gjithëpërfshirës të politikëbërjes.

Një numër i proceseve të rëndësishme ligjore, institucionale dhe politika kanë nisur në qeverisjen lokale në Kosovë. Në mesin e tyre, ndër më të rëndësishmet janë reforma e qeverisjes lokale, rishikimi i dokumenteve të planifikimit dhe zhvillimit lokal, bashkëpunimi dhe zhvillimi rajonal si dhe legalizimi i ndërtimeve pa leje. Të gjitha këto procese e gjejnë EC me një qasje të re strategjike që synon t'i mobilizojë dhe orientojë resurset ekzistuese dhe të ardhshme për të lehtësuar komunikimin mes komunitetit dhe qeverisë lokale në Prizren. Sipas orientimit të ri strategjik, EC do të ketë orientim të tërësishëm komunitar, e cila do ta vendosë në pozitën e ndërmjetësit për të siguruar pjesëmarrje të njëmendtë qytetarë në vendimmarrje. Ky dokument i ridefinon misionin, vizionin dhe vlerat e EC, duke reflektuar në punën e viteve të fundit dhe orientimet strategjike për vitet në vijim. Misioni i organizatës do të jetë: EC angazhohet për qytetari aktive në formësimin e ambientit jetësor duke nxitur organizim të mirëfilltë të komunitetit, demokratizim të institucioneve dhe pasurim të jetës kulturore në qendrat kryesore të Kosovës, me fokus në Prizren dhe Prishtinë. Ndërsa vlerat të cilat e udhëheqin punën e organizatës janë: paanshmëria, aktivizmi, orientimi drejt rezultateve dhe komuniteti bazë e veprimit.

Qëllimet strategjike dhe Programet

Plani Strategjik i EC është i ndërtuar mbi tri qëllime strategjike të cilat brenda vetes kanë objektiva strategjike që përshkruajnë në detaje më të mëdha se si do të përmbush dhe të arrijë EC misionin dhe vizionin e saj, respektivisht:

- *Qëllimi Strategjik 1 – Rritja e mundësive dhe njohurive për bashkëveprim me qytetarët*
 - o Objektiva Strategjike 1.1 – Rritje të pranisë së EC në komunitet ashtu që të avancojmë njohuritë tona, të promovojmë aktivizmin dhe mobilizimin qytetar
 - o Objektiva Strategjike 1.2 – Thellim i angazhimit, me fokus në Prizren dhe Prishtinë.
- *Qëllimi Strategjik 2 – Kuptim dhe avokim më i mirë rreth nevojave dhe alternativave për përmirësimin e kualitetit të jetës së qytetarëve*
 - o Objektiva Strategjike 2.1 – Ndërveprim me institucionet ashtu që të siguroj marrëdhënie të shëndosh në mes të qytetarëve dhe institucioneve.
 - o Objektiva Strategjike 2.2 – Rritje e njohurive për temat që EC trajton për të tejkaluar sfidën e mungesës së materialeve/literaturës në këto fusha
 - o Objektiva Strategjike 2.3. – Ngritje e kompetencës dhe kapaciteteve profesionale.
 - o Objektiva Strategjike 2.4 – Rritje e ndikimit përmes komunikimit efikas me grupe të ndryshme/komunitet për të transmetuar mesazhin. (PR)

- *Qëllimi Strategjik 3 – Përbushje e misionit duke menaxhuar me efikasitet resurset njerëzore dhe teknologjike*
 - o Objektiva Strategjike 3.1 – Optimizimi i resurseve, strukturës organizative dhe shtrirjes së përgjegjësive brenda organizatës.
 - o Objektiva Strategjike 3.2 – Avancim i programeve dhe angazhimit, siguroj menaxhim efikas të organizatës dhe programeve, duke përbushur me sukses misionin e organizatës.
 - o Objektiva Strategjike 3.3 – Menaxhim financiar, kapacitete për ngritje të fondeve dhe sigurim i qëndrueshmërisë.

Procesi i planifikimit strategjik ka rishikuar edhe qasjen programore të organizatës. Duke filluar nga janari i vitit 2015, EC funksionon me këto tri programe:

1. *Qyteti Gjithëpërfshirës (mobilizim i komunitetit)*

Mobilizimi i komunitetit përbën thelbin e punës së EC. Identiteti i organizatës rrjedh nga angazhimi komunitar. Qyteti Gjithëpërfshirës do të jetë programi më i rëndësishëm i organizatës dhe do të përfaqësojë tiparin dallues të EC në raport me organizatat tjera të shoqërisë civile. Pjesë e këtij programi do të jenë veprimet që nxisin aktivizmin qytetar në nivel të grupeve të komunitetit (kryesisht lagjet urbane).

2. *Qeverisja e mirë (monitorim dhe avokim)*

Për t'u siguruar që qeveria lokale vepron në përputhje me kërkesat dhe interesat e grupeve të komunitetit dhe për të mbajtur gjallë presionin publik ndaj autoriteteve, programi i Qeverisjes së Mirë do të strukturohet rreth aktivitetit të monitorimit dhe rolin watchdog të organizatës. Monitorimi është një ndër tiparet më dalluese të punës së EC, ndërsa ai është dizajnuar në atë formë që do t'i ushqejë dy programet e tjera të organizatës me informacion të bazuar, të shpejtë dhe kredibil.

3. *Hulumtim (prodhim i dijes)*

Prodhimi i dijes do të jetë një nga sferat e angazhimit të përhershëm të organizatës. Duke ndërtuar mbi produktet e hulumtimit të prodhuara në vitet e fundit, organizata do të ndërtojë një sistem të strukturuar të hulumtimit dhe prodhimit të dokumenteve të politikave. Programi i hulumtimit do të forcojë edhe më tutje kapacitetin prodhues të organizatës dhe do të përmirësojë kompetencën profesionale në fushat e ngushta të angazhimit.

Metodat e punës

EC përdor një metodologji të kombinuar të punës. Ndonëse kryesisht njihet si organizatë që vepron në nivel komuniteti (grassroots), EC është duke i konsoliduar kapacitetet hulumtuese dhe analitike vazhdimisht. Ndër komponentët më të fuqishëm të organizatës mbeten fokusi ndaj rrjetëzimit të brendshëm (brenda shoqërisë civile) dhe dialogut të politikave me qeverinë lokale për reformat e domosdoshme. Në vijim, metodat e punës së EC:

- Mobilizimi i komunitetit – parimi qendror i angazhimit të EC është vetorganizimi, që e shih organizimin komunitar përtej pozicionit që avokon dhe pret zgjidhje vetëm prej institucioneve të shtetit. EC është në komunikim të përhershëm me grupet e komunitetit dhe përmes iniciativave synon t'i mobilizojë këto grupe rreth çështjeve të rëndësishme të qeverisjes dhe zhvillimit lokal,

- Monitorimi i qeverisjes lokale – një përpjekje e vazhdueshme që nuk kufizohet vetëm në organet komunale, por prek edhe gjyqësinë, policinë, qeverinë qendrore, etj. Monitorimi gjeneron informacion të bazuar dhe e pajis organizatën me një numër mjetesh dhe incentivash për aktivitetin avokues, reformën e politikave dhe qeverisjen demokratike,
- Avokimi për ndryshim – një numër mjetesh përdoren për të ushtruar presion të drejtpërdrejtë ndaj qeverisë lokale dhe qendrore, si dhe institucioneve tjera shtetërore. Veprimet avokuese të EC synojnë ndryshimin në sferat e transparencës dhe llogaridhënies së qeverisjes lokale, politikave kulturore lokale dhe mbrojtjes e zhvillimit të trashëgimisë kulturore të Prizrenit,
- Dialogu i politikave – organizata është pjesë e një numri procesesh të dialogut me institucionet shtetërore për zhvillimin dhe zbatimin e politikave. Dialogu për politika publike realizohet përmes mjeteve të ndryshme (MoU, hartim i përbashkët i dokumenteve, zbatim i konsultimeve publike, etj.) dhe synon rritjen e komunikimit mes qytetarëve dhe institucioneve të shtetit përmes zbatimit më efektiv të politikave,
- Rrjetëzimi – EC ka sjellë një dinamikë të re në shoqërinë civile të Prizrenit duke krijuar sinerji mes aktorëve civilë. Përmes Rrjetit të Organizatave të Kulturës, Forumit Transparenca, Iniciativës për Mbrojtjen e Kino Lumbardhit dhe veprimeve të ngjashme, EC ka dëshmuar se rrjetëzimi është mjef efektiv i avokimit dhe ndryshimit, dhe për këtë arsye vazhdon të jetë një nga metodat më të rëndësishme të punës së organizatës,
- Hulumtimi – EC ka prodhuar një numër të konsiderueshëm dokumentesh të hulumtimit. Gjatë dy viteve të fundit, organizata ka investuar rregullisht në ngritjen e cilësisë së hulumtimit, ndërsa prej vitit 2015 EC do të ketë hulumtimin si njërin nga tre programet e organizatës. Për të konsoliduar këtë kapacitet, EC ka përgatitur një plan të veçantë që do të udhëzojë zhvillimin e kapaciteteve hulumtuese të organizatës.

Projektet dhe iniciativat

Projektet dhe iniciativat kryesore të organizatës në kuadër të tri programeve të saj për vitin 2018, do të jenë:

1. **Qytete gjithëpërfshirëse (2017-2020)** – viti 2017 ishte vazhdimësi e metodologjisë së re të projektit, ku nga puna me grupet e komunitetit (me bazë identitare) u kalua në organizimin e njësisë komunitare në nivel të lagjeve të qytetit dhe në disa fshatra. Nga viti 2017 projekti propozon zgjerimin e fokusit gjeografik dhe përgjatë periudhës 2017-2020 përfshirjen edhe të nëntë komunave në projekt. Projekti synon përkthimin e nevojave dhe kërkesave të qytetarëve në plane të zbatueshme urbane të qytetit të Prizrenit. Aktivitetet që do të realizohen gjatë vitit janë: takimet e rregullta në lagje, punëtoritë e vizionimit, performansat publike, hulumtimi, aktivizmi ndaj autoriteteve publike, zhvillimi dhe konsolidimi i platformës online mahalla.info, monitorimi i qeverisë lokale, fushata mediale, dokumentimi dhe ekspozita me konferencën vjetore.

2. **Indeksi i Transparencës Lokale (2016-2018)** – I bazuar në një metodologji gjithëpërfshirëse dhe profesionale, Indeksi do të synojë që në baza vjetore të vlerësojë nivelin e transparencës (përfshi trendet) së komunave përkatëse. Në tremujorin e parë të vitit 2017 është publikuar raporti i dytë i Indeksit (që përfshin vlerësimin e transparencës për vitin 2016). Gjatë vitit 2017 është punuar në përgatitjen e raportit të rradhës së Indeksit, që do të publikohet në fillim të vitit 2018. Pjesë e projektit është edhe monitorimi i transparencës në të gjitha komunat e rajonit të Prizrenit dhe Shtërpcë. Gjatë vitit 2018 parashihen këto aktivitete: monitorim i rregullt i 13 komunave, fokus grupet për validimin e të gjeturave të monitorimit, tryeza të diskutimit, publikime të rregullta të të gjeturave përmes komunikatave, analizave, info-grafeve, raportimi i rasteve të shkeljeve të institucionet e drejtësisë dhe qeverisë qendrore, reportazhe në media, dialog i strukturuar me komunat e synuara dhe të tjera.
3. **Transparenca e planifikimit hapësinor në Prizren (2017)** - Projekti synon hapjen e të gjitha dokumenteve të planifikimit hapësinor në komunën e Prizrenit, përfshi edhe ato që ndërlidhen me dokumentet e trashëgimisë kulturore për Qendrën Historike të qytetit. Përmes krijimit të platformës online të planifikimit hapësinor të Prizrenit synohet përmbushja e obligimeve të Kartës për Hapjen e të Dhënave si pjesë integrale e Partneritetit për Qeverisje të Hapur, si dhe rritja e nivelit të llogaridhënies publike në njërin ndër sektorët më jotransparent dhe të përfolur për keqpërdorime në Kosovë. Hapja e të dhënave dhe dokumenteve të planifikimit hapësinor do të krijojë mundësi më të mëdha për mbikëqyrjen e punës së autoriteteve publike në raport me urbanizmit, lejet e ndërtimit, planifikimin zhvillimor dhe menaxhimin e trashëgimisë kulturore.
4. **Revitalizimi i rrugës Marin Barleti (2018-2019)** – Projekti syton fuqizimin e komunitetit lokal në Prizren si mjet efikas për paqe afatgjatë, rritje të mirëqenies, mbrojtje të mjedisit jetësor dhe avansim të mundësive për zhvillim të qëndrueshëm. Në veçanti, projekti është në harmoni të plotë dhe ndihmon në përmbushjen e objektivave të Strategjisë Shtetërore për Trashëgiminë Kulturore dhe zbatimin e veprimeve të caktuara të Planit të Veprimit. Përmes këtij projekti synohet konservimi i shtëpive monumente në rrugës Marin Barleti dhe trajtimi i hapësirës publike për të revitalizuar këtë zonë të Qendrës Historike të Prizrenit.
5. **E drejta për qytetin e grupeve të nënpërfaqësuar të komunitetit në Prizren (2017-2018)** – Projekti është hartuar për të përkrahur grupet e nënpërfaqësuar të komunitetit në Prizren për të ushtruar në tërësi të drejtat e tyre për qytetin (dhe të drejtat e tjera të njeriut) përmes një numri të platformave edukative, të aktivizimit dhe mobilizimit të komunitetit. Korniza konceptuale e projektit bazohet në nocionin e Të Drejtës për Qytetin, një grup i parimeve themelore të qeverisjes urbane, që poashtu është kodifikuar në Kartën Botërore për të Drejtën për Qytetin.
6. **AktRural (RuralAct) – aktivizmi i të rinjve në zonat rurale të Kosovës**
 Projekti synton të kontribuojë në zbutjen e niveleve të përjashtimit social të të rinjve në zonat rurale duke rritur mundësitë e angazhimit të tyre në nisma të aktivizimit, vullnetarizëm dhe aktivitete jashtë kurrikulare.
 Projekti në mënyrë specifike synton të targetojë këto grupe përfituesish brenda rinisë në zonat rurale të Kosovës: vajzat me potencial aktivizmi dhe mobilizimi të komunitetit, vajza dhe djem

që ndërpresin shkollimin pas shkollës së mesme, vajza që braktisin shkollën e mesme, vajza dhe djem të papunë, vajza dhe djem të komuniteteve jo-shumicë me mundësi të kufizuara për aktivitete jashtë kurrikulare, vajza dhe djem me aftësi të kufizuara dhe fëmijët e moshave të shkollës fillore.

7. Drejt një pjesëmarrje gjithëpërfshirëse në hartimin e politikave

Projekti vazhdon të implementohet edhe në vitin 2018 nga rrejtja e organizatave të shoqërisë civile Civikos në partneritet me qendrat rajonale të Civikos-it i cili përkrahet financiarisht nga Programi MATRA, menaxhuar nga Ambasada e Mbretërisë së Holandës në Kosovë. Në këtë projekt EC është partner për rajonin e Prizrenit dhe kontribuon duke asistuar Civikos-in me ndihmë logjistike, administrative dhe duke kontribuar në monitorimin e procesit të konsultimit me publikun në bazë të ligjeve të propozuara nga organizatat e shoqërisë civile:

Iniciativat tjera

1. **Politikat kulturore lokale (RrOK Prizren)** – rrjetëzimi lokal i skenës së pavarur kulturore është ndër zhvillimet më të rëndësishme në sektorin e kulturës në Prizren. Si pjesë e këtij rrjeti, EC do të vazhdojë të angazhohet për zhvillimin e politikave kulturore lokale në Prizren, që do të sigurojnë zbatim konkret të zotimeve për zhvillim ekonomik përmes kulturës të vendosura në Planin Zhvillimor Komunal 2025 të Prizrenit.
2. **Kino Lumbardhi** – iniciativa për mbrojtjen e kinos ka ofruar një shembull të mirë se organizimi dhe bashkimi mund të sjellë efekte të dëshiruara. Angazhimi për Kino Lumbardhin do të vazhdojë edhe gjatë pjesës së dytë të vitit 2017, me synimin që të përfundojë procesi i shpronësimit nga qeveria e Kosovës dhe të funksionalizohet hapësira për t'u përdorur nga komuniteti.
3. **Rrjetëzimet** – EC do të vazhdojë të konsolidojë pozitën e vet brenda rrjeteve nacionale dhe rajonale, ndërsa si pjesë e tyre do të vazhdojë të jetë pjesë e iniciativave të shoqërisë civile në nivelin qendror. Këto iniciativa përfshijnë: zbatimin e strategjisë së bashkëpunimit mes qeverisë së shoqërisë civile (përmes Civikos), hartimin e strategjive shtetërore të kulturës dhe trashëgimisë kulturore (përmes Forumit Kulturor), etj.
4. **Shkolla për Planifikim dhe Zhvillim Urban** – pas tre edicioneve të organizuara në vitet 2015, 2016, 2017, EC do të tentojë të realizojë edhe cikël tjetër të kësaj Shkolle gjatë vitit 2018, duke e ndërlidhur këtë iniciativë me projektet tjera në realizim.

Plani i punës për vitin 2018 u miratua në takimin vjetor të Kuvendit të Anëtarëve të EC Ma Ndryshe, mbajtur më 28 Shkurt 2018, në Prizren

Në emër të Kuvendit të Anëtarëve
Taulant Gutaj, kryesues i Kuvendit të Anëtarëve

Në emër të stafit të organizatës
Edon Mullafetahu, drejtor ekzekutiv